

National Academy for Finance and
Economics
Ministry of Finance

Організація сертифікації внутрішніх аудиторів: досвід країн

Руслана Рудніцька
17.02.2022

Вимоги Міжнародних Стандартів ВА щодо Сертифікації

1200 Стандарт ІІА «Професійна компетентність та належна ретельність».

1210 – Професійна компетентність

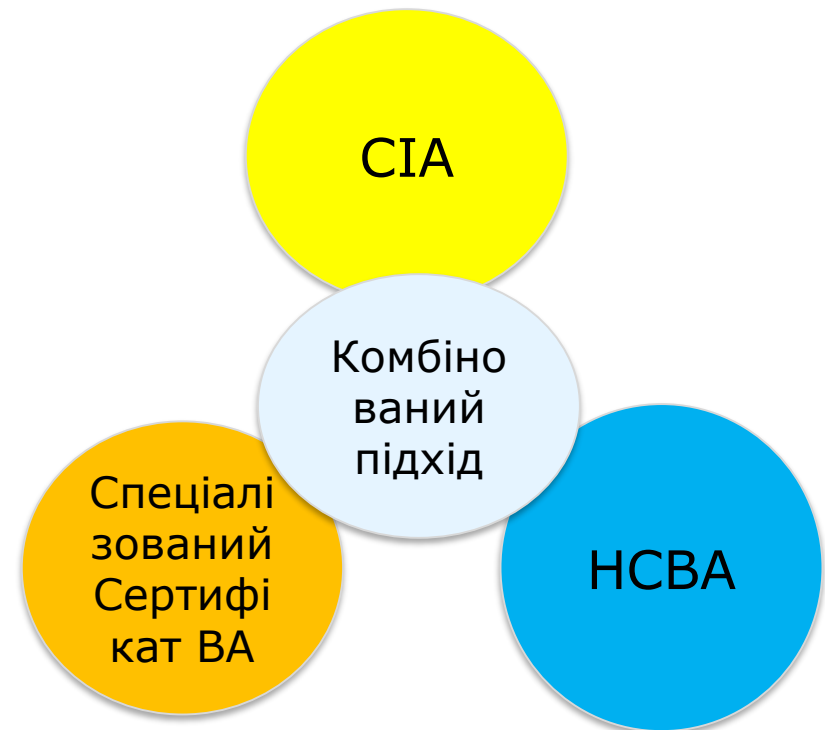
Тлумачення: ... Професійна компетентність – це збірний термін, що відноситься до знань, навичок та інших вмінь.... Внутрішнім аудиторам **наполегливо рекомендується** демонструвати свою професійну компетентність **шляхом отримання професійної сертифікації** та відповідних кваліфікацій, таких як **Сертифікований внутрішній аудитор** та **інших кваліфікацій**, що пропонує Інститут внутрішніх аудиторів та інші професійні організації.

1974 р. – перший екзамен із Сертифікації ВА. Метою запровадження Сертифікації ВА було: сприяти визнанню професії внутрішнього аудиту; та підтримка професійного розвитку внутрішніх аудиторів.

Види Сертифікації ВА

- 1. Міжнародний Сертифікат ВА (CIA)**
«Дипломований ВА»- проводиться IBA). Окрім даного виду Сертифікації IIA проводить інші види Сертифікації (Сертифікат в області забезпечення управління ризиками – CRMA, Сертифікований професійний державний аудитор – CGAP, кваліфікація лідера ВА – QIAL та інші);
- 2. Національний Сертифікат ВА (НСВА) –**
Сертифікат, що видається визначеним відповідальним органом. Його дія як правило поширюється лише в межах країни, що видала цей Сертифікат;
- 3. Міжнародний спеціалізований Сертифікат ВА**
– сертифікат що підтверджує професійну компетенцію аудитора у певному виді аудиту (фінансовий, відповідності, IT, ефективності). Наприклад, Сертифікований IT аудитор (CISA), Сертифікат з міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRC) та інші;
- 4. Комбінований підхід** – коли визнається і міжнародний Сертифікат ВА і національний Сертифікат ВА

Особливості Сертифікації ВА

1. Існують різні моделі Сертифікації ВА (від міжнародної/ національної до комбінованої, моделі професійного органу сертифікації, визначення вимог для обов'язкової сертифікації тощо);
2. Сертифікація ВА у більшості випадків передбачає наявність попередніх вимог для подачі на Сертифікацію: освіта, досвід, рекомендації, екзамен/тестування інші;
3. Сертифікація ВА в основному передбачає постійну професійну освіту ВА для підтвердження Сертифікату ВА та професійного розвитку/навчання/аудиторської діяльності. Така система, як правило – відповідальність Сертифікаційного органу;
4. Досвід країн ЄС щодо Сертифікації ВА відрізняється: Нідерланди – Міжнародний Сертифікат CIA, Великобританія – CIA + Національний Сертифікат CIPFA, Хорватія, Болгарія – Національний Сертифікат ВА....

5.

Досвід країн щодо Сертифікації ВА (1)

Хорватія:

- Національна Сертифікація ВА;
- Екзаменаційна комісія у складі 4 чоловік;
- Письмовий екзамен із 3 частин+2 аудити та усний екзамен;
- 80% правильних відповідей;
- Подальше постійне навчання та підтвердження Сертифікату ВА

Молдова:

- Національна Сертифікація ВА;
- До 2х років керівник ВА та головний ВА повинні пройти навчання та отримати Сертифікат ВА;
- Сертифікаційна комісія утворюється Міністерством фінансів (5 постійних членів) утворюється на 3 роки;
- Письмовий екзамен; 80% правильних відповідей;
- Сертифікат ВА не має тривалості дії, але повинен бути підтверджений подальшим навчанням (40 академічних годин щороку) – підтверджує Сертифікаційна комісія.

Досвід країн щодо Сертифікації ВА (2)

Естонія

- Вхідні вимоги: 3 роки практичного досвіду та рекомендація від Сертифікованого ВА;
- Письмовий екзамен, із 3 частин: облік, ВА та Закон про державну службу + Ессе;
- Екзаменаційна рада (5 членів) та Наглядова Рада виконують різні функції у процесі сертифікації ВА;
- Постійне підвищення кваліфікації та звітність раз на 3 роки із вимогою підтвердити 120 год навчання та підвищення кваліфікації;
- Санкції (попередження, догана, штраф, перездача кваліфікаційного іспиту)

Болгарія

- Екзаменаційна комісія;
- Успішні кандидати отримують сертифікати, видані Міністерством фінансів;
- Сертифікат вимагається для всіх внутрішніх аудиторів державного сектору;
- Екзамен проводиться раз на рік – у червні;
- Тест із 90 закритими запитаннями;
- Тривалість – 3 години;
- Умови для кандидата – вища освіта;

Переваги запровадження Сертифікації ВА

Підтверджує
знання та
кваліфікацію ВА

Сприяє кар'єрі
та мотивації ВА
(вища оплата
праці, гарантія
посади, нові
можливості)

Покращує
імідж та
репутацію
служби ВА та
установи

Забезпечує
стабільний та
системний
розвиток ВА